

odbor veřejné správy, dozoru a kontroly
náměstí Hrdinů 1634/3
140 21 Praha 4

Č. j.: MV- 99488-2/ODK-2018

Praha 5. září 2018

Odpověď na stížnost

Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra obdržel dne 30. srpna 2018 Vaši stížnost na soustavné porušování zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InfZ“), ze strany města Dubňany.

Tímto podnětem nás žádáte o kontrolu správnosti postupu povinného subjektu (města Dubňany) v souvislosti s vyřizováním Vaší žádosti o poskytnutí informací podle InfZ. Z Vašeho podání vyplynulo, že jste si dne 4. července 2018 podal žádost o poskytnutí informací podle InfZ, načež jste dne 18. července obdržel výzvu povinného subjektu k úhradě nákladů za poskytnutí informací. S výší účtovaných nákladů jste však nesouhlasil, a proto jste si podal stížnost. Následně nadřízený orgán povinného subjektu Krajský úřad Jihomoravského kraje svým rozhodnutím č. j. JMK116286/2018 ze dne 9. srpna 2018 přikázal povinnému subjektu, aby zjednal nápravu. Nicméně dne 28. srpna 2018 Vám byl povinným subjektem zaslán opět požadavek na úhradu „neoprávněných nákladů“. Závěrem Vašeho podání uvádíte, že se nejedná o první případ pochybení při poskytování informací městem, proto nás žádáte o prověření celé agendy. K tomu Vám sdělujeme následující.

Ministerstvo vnitra je gestorem InfZ a na základě Organizačního řádu Ministerstva vnitra, konkrétně č. 42 odst. 1 písm. o), zajišťuje zdejší odbor „poskytování metodické pomoci, zejména zpracovávání výkladových stanovisek, právních výkladů a odpovědí na dotazy k aplikaci zákona o obcích, zákona o krajích, zákona o hlavním městě Praze, k zákonu o svobodném přístupu k informacím, zákona o kontrole a z dalších oblastí, které náležejí do jeho působnosti, zejména vůči územním samosprávným celkům“. Výše uvedené ovšem v žádném případě neznamená, že Ministerstvo vnitra, resp. další výše zmíněné relevantní státní orgány na úseku své působnosti, mají nahrazovat činnost obce, coby povinného subjektu dle

ustanovení § 2 odst. 1 InfZ, při vyřizování konkrétní žádosti o informace, již je obec adresátem. Poskytována může být toliko obecná metodická pomoc při výkladu jednotlivých ustanovení, nikoli pomoc v tom smyslu, že bude ze strany osloveného ústředního správního úřadu aplikován InfZ na konkrétní skutkový stav. Vyřídit v souladu se zákonem žádost o informace je primární a výlučnou zákonnou povinností obce, jako povinného subjektu, což může být podrobeno přezkumu nadřízeného orgánu vyvolaného oprávněným prostředkem uplatněným žadatelem. V případě obcí je nadřízeným orgánem krajský úřad. Vzhledem k výše uvedenému nemůže Ministerstvo vnitra přezkoumávat konkrétní postup povinného subjektu při vyřizování konkrétní žádosti o poskytnutí informací. Ministerstvo vnitra je příslušné pouze poskytovat obecná výkladová stanoviska.

Pokud svým podáním žádáte o provedení kontroly postupu jednak povinného subjektu a jednak odvolacího orgánu, v rámci procesu vyřizování žádosti o poskytnutí informací, je k tomu nutné uvést, že InfZ žádný takový institut kontroly nezná. Dle našeho názoru svým podnětem *de facto* žádáte o přezkum podle § 94 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). V přezkumném řízení přezkoumávají správní orgány z moci úřední pravomocná rozhodnutí v případě, kdy lze důvodně pochybovat o tom, že rozhodnutí je v souladu s právními předpisy. Správní řád je nicméně na postupy povinných subjektů i jejich nadřízených orgánů (včetně vydaných rozhodnutí) aplikovatelný omezeně, jak vyplývá z § 20 odst. 4 InfZ. Jedním z institutů, který v podmínkách InfZ využitelný není, je právě přezkumné řízení, včetně jeho zkrácené formy (srov. § 20 odst. 4 InfZ *a contrario*). U tohoto ustanovení InfZ přitom není přípustný rozšiřující výklad či analogická aplikace ustanovení správního řádu o přezkumném řízení, neboť InfZ použití jiných ustanovení správního řádu výslovně nepřipouští. Rozšiřující interpretace či analogie by zde byly proti tomuto jednoznačně vyjádřenému požadavku zákonodárce. Tento závěr přitom dovodila jak judikatura (např. rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 10 A 104/2013-89), tak i odborná literatura (Furek, A., Rothanzl, L., Jirovec, T. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016, s. 1107).

Ministerstvo vnitra tak obecně není oprávněno přezkoumávat postupem podle § 94 a násl. správního řádu rozhodnutí krajských úřadů vydaná při vyřizování žádostí o informace, v řízeních o odvolání proti rozhodnutím povinných subjektů nebo při řešení stížností na postupy povinných subjektů. Z tohoto důvodu tak Ministerstvo vnitra nebude v předložené věci činit žádné kroky, resp. nebude celou záležitost meritorně posuzovat v tom smyslu, zda v tomto konkrétním případě byl postup povinného subjektu v souladu s InfZ či nikoliv, neboť k tomu je v případě využití oprávněného prostředku oprávněn nadřízený orgán, tedy krajský úřad.

I přes výše uvedené skutečnosti Vám však Ministerstvo vnitra obecné stanovisko k uvedené problematice poskytne. Ze zaslaných podkladů je zřejmé, že

předmětem „sporu“ je výzva povinného subjektu k úhradě nákladů, která obsahuje položku za autorizaci dokumentů. Ačkoli nadřízený orgán ve svém rozhodnutí o stížnosti konstatoval, že ustanovení § 17 odst. 1 InfZ upravuje situace, za kterých může povinný subjekt požadovat úhradu nákladů, přičemž InfZ v tomto ohledu neumožňuje požadovat úhradu nákladů za autorizaci dokumentů, tak povinný subjekt tento názor odvolacího orgánu nijak nerespektoval, resp. při svém novém stanovení výše úhrady názor odvolacího orgánu vůbec nezohlednil a trvá na úhradě nákladů v původní výši.

K problematice hrazení nákladů podle InfZ uvádíme následující. Z ustanovení § 17 odst. 1 InfZ vyplývá, že *„povinné subjekty jsou v souvislosti s poskytováním informací oprávněny žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli. Povinný subjekt může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.“* Na tomto místě musíme konstatovat, že dle našeho názoru z citovaného ustanovení nelze dovodit možnost povinného subjektu požadovat úhradu nákladů za autorizaci dokumentů, neboť tato položka nespadá do nákladů spojených:

- a) s pořízením kopií,
- b) opatřením technických nosičů dat,
- c) s odesláním informací.

Dále lze uvést, že v tomto případě se nejedná ani o úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací (povinný subjekt nic takového netvrdí, ani si neúčtuje).

Musíme však zopakovat, že Ministerstvo vnitra v tomto případě nemůže do činnosti povinného subjektu nijak zasahovat. Klíčovou otázkou tak zůstává, jak se můžete postupu povinného subjektu bránit. Jinak řečeno jak máte postupovat v případě, že povinný subjekt při novém vyřizování věci po rozhodnutí o stížnosti nerespektuje rozhodnutí nadřízeného orgánu. V takovém případě je možné opět využít institut stížnosti podle ustanovení § 16a odst. 1 písm. d) InfZ, nicméně takový postup se nejví příliš efektivním.

Reálný prostředek obrany, jak se takovému postupu bránit v rámci soudního přezkumu nabízí odborná literatura (Furek, A., Rothanzl, L., Jirovec, T. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016, s. 1039), která k této problematice uvádí následující.

Rozhodnutí nadřízeného orgánu o stížnosti není rozhodnutím ve smyslu § 65 SŘS ani rozhodnutím správního orgánu v soukromoprávní věci, a nepodléhá proto soudnímu přezkumu [srov. usnesení NSS č. j. 2 As 34/2008-90 (2164/2011 Sb.NSS)]. Soudnímu přezkumu nepodléhá ani výzva k úhradě nákladů podle § 17 odst. 3 (není správním rozhodnutím). Soudní ochrana žadatele proti úhradě je nicméně možná následujícími postupy (jak vyplývají ze zmíněného usnesení): Pokud

žadatel úhradu neprovede a povinný subjekt z tohoto důvodu žádost odloží podle § 17 odst. 5, může se žadatel domáhat přezkumu tohoto odložení ve správním soudnictví (odložení má povahu rozhodnutí podle § 65 SŘS, proti němuž není přípustné odvolání). Naopak uhradil-li žadatel i přes zamítnutí své stížnosti do výše úhrady požadovanou částku, aby informaci získal, může se domáhat vydání bezdůvodného obohacení žalobou podle třetí části OSŘ proti státu nebo jinému povinnému subjektu. Z usnesení zvláštního senátu č. j. Konf 115/2009-34 (2301/2011 Sb.NSS) pak vyplývá, že „soud v občanském soudním řízení přezkoumá, zda byla úhrada vyčíslena v souladu s § 17 odst. 1 citovaného zákona, tedy zda nepřesahuje náklady spojené s pořízením kopií atd., a zda ceny uvedené v sazebníku zásadním způsobem nepřesahují ceny nezbytné“.

Lze tedy konstatovat, že máte 2 možnosti jak se bránit. Buď úhradu zaplatit a pak se domáhat bezdůvodného obohacení u civilního soudu, nebo úhradu nezaplatit, počkat na odložení žádosti povinným subjektem a posléze se domáhat přezkumu tohoto odložení ve správním soudnictví.

Dále si Vás dovoluujeme upozornit, že zdejší odbor Ministerstva vnitra s ohledem na svojí kontrolní pravomoc nad výkonem samostatné působnosti obcí (měst) podle ustanovení § 129 a násl. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zařadí město Dubňany do plánu kontrol.

Závěrem podotýkáme, že výše uvedená odpověď odboru veřejné správy, dozoru a kontroly není právně závazná, neboť závazný výklad právních předpisů náleží pouze soudům.

Ing. Marie Kostruhová
ředitelka odboru

Vyřizuje: Mgr. Michal Bujak
tel. č.: 974 816 425
e-mail: odbordk@mvcv.cz